

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/148150,Patryk-Pleskot-Wschod-na-Zachodzie-Sprawy-polskie-w-optyce-komunistow-francuskic.html>
01.03.2026, 12:10

Patryk Pleskot: Wschód na Zachodzie. Sprawy polskie w optyce komunistów francuskich (1939-2004)

Ideologia Francuskiej Partii Komunistycznej przez wiele dziesięcioleci była ścisłym odwzorowaniem wytycznych płynących z Moskwy. Po śmierci Stalina partia stała się nawet „bardziej katolicka od papieża”. Nastawienie to przekładało się również na czasem kuriozalny stosunek do problematyki polskiej.

12.08.2021

Coraz częściej pojawiają się głosy, że pkt Ribentrop-Mołotow powinien być nazywany układem Hitler-Stalin, od nazwisk stojących za nim dyktatorów, a nie od nazwisk posłusznych im i w pełni od nich zależnych ministrów

„Dziecko nieszczęścia” – takim mianem Francuską Partię Komunistyczną (FPK) określił jej członek Raymond Levebre – narodziło się w końcu 1920 r. na kongresie socjalistów w Tours. Zwolennicy przystąpienia do leninowskiego Kominternu doprowadzili tam do secesji, tworząc Francuską Sekcję Międzynarodówki Komunistycznej (w 1942 r. przemianowaną oficjalnie na FPK). W tym kierunku poszło ponad dwie trzecie członków partii socjalistycznej, nie chcących się zgodzić z demokratyczną drogą wprowadzania socjalizmu we Francji.

Wobec paktu sowiecko-niemieckiego

Po raz pierwszy antypolską politykę komuniści znad Sekwany wyraźnie zademonstrowali w 1939 r., choć wcześniejsze szerzenie skrajnego defetyzmu i ściśle realizowanie polityki Moskwy z

pewnością nie służyło interesom II Rzeczypospolitej. Na kilka dni przed wrześniową inwazją Hitlera na Polskę FPK poparła pakt Ribentrop-Mołotow, przyjmując w pełni argumentację Józefa Stalina o konieczności zawarcia „obronnego” układu z Rzeszą. W związku z tym 1 września posłowie partii zostali przepędzeni z parlamentu, całe ugrupowanie rozwiązano, a jego członków powołano do armii. Pierwszy sekretarz, Maurice Thorez, zdezerterował i uciekł do Moskwy, gdzie pozostawał do 1944 r.

Przez cały okres tzw. dziwnej wojny, kiedy żołnierze Republiki pozostawali w okopach, nie decydując się na udzielenie pomocy swym polskim sojusznikom, komuniści francuscy, działający dalej nielegalnie, ostro krytykowali politykę rządu, ale bynajmniej nie ze względu na kontrowersyjne decyzje na froncie. Wręcz przeciwnie – FPK zdecydowanie sprzeciwiła się wypowiedzeniu wojny Hitlerowi.

Jednoznacznie oponowała przeciw udzieleniu pomocy walczącej Polsce (II RP uznawano za faszystującą), określając takie działanie jako podporządkowanie się „brytyjskiemu imperializmowi”.

Liderzy ugrupowania obrali postawę skrajnego pacyfizmu i désinteressment wobec „burżuazyjnej wojny”, ocierając się o kolaborację – nie był przypadkiem fakt, że w 1940 r. tuż za nazistowską armią wkraczającą do Paryża przybyło do stolicy w czarnych limuzynach trzech komunistycznych działaczy wysokiego szczebla z Jacquesem Duclosem (człowiekiem nr 2 w partii) na czele.

Wobec wojny niemiecko-sowieckiej

Jednym z paradoksów historii jest fakt, że pomimo tak kompromitującej postawy w pierwszych latach wojny komuniści wyszli z niej jako najsilniejsze ugrupowanie polityczne we Francji. Głosowało na nią niemalże 30 proc. wyborców, czyli więcej niż na zwolenników gen. Charlesa de Gaulle’a.

Zadecydowała o tym gwałtowna wolta z czerwca 1941 r. (na skutek ataku Rzeszy na ZSRS retoryka komunistyczna stała się nagle wyjątkowo antyniemiecka), jasne opowiedzenie się przeciwko okupantowi i sprawnie działająca partyzantka.

FPK potrafiła się zareklamować i dobrze „sprzedać” swą podziemną działalność – określała się jako partia „75 tysięcy rozstrzelanych”, choć ogólną liczbę francuskich maquisocenia się na kilka tysięcy i nie da się jej porównać chociażby ze strukturami polskiego Państwa Podziemnego. Nie bez znaczenia pozostawał także fakt istnienia mitu Stalina jako największego pogromcy hitleryzmu. Olbrzymia popularność „Wujaszka Joe” pomagała jego wiernemu uczniowi Thorezowi, który właśnie wrócił z Moskwy.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Artykuł